

**UCHWAŁA NR III/23/24
RADY POWIATU W KOSZALINIE**

z dnia 18 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Koszalińskim na lata 2024-2030

Na podstawie art. 4 ust. 1, art. 12 pkt 11 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107), art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz.424) Rada Powiatu w Koszalinie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Koszalińskim na lata 2024-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Koszalinie.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XXXIII/303/17 Rady Powiatu w Koszalinie z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koszalińskim na lata 2018-2025.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Kamil Jesionowski

**POWIATOWY
PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W POWIECIE KOSZALIŃSKIM
NA LATA 2024 – 2030**

KOSZALIN 2024

SPIS TREŚCI:

1. WPROWADZENIE	3
2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU KOSZALIŃSKIEGO	4
3. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY, MITY I STEREOTYPY	4
4. PRZEMOC DOMOWA W WYBRANYCH DOKUMENTACH MIĘDZYNARODOWYCH I KRAJOWYCH	8
4.1. Dokumenty międzynarodowe	8
4.2. Akty prawa krajowego	10
4.3. Korelacja Programu Przeciwdziałania Przemocy z innymi aktami i programami	12
5. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE KOSZALIŃSKIM	13
6. ZASOBY POWIATU	20
7. ANALIZA SWOT	22
8. CEL GŁÓWNY, KIERUNKI I OBSZARY DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU	23
9. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO – PRAWNE PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	29
9.1. Podstawy prawne sporządzenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy	29
9.2. Misja	30
9.3. Realizatorzy i Partnerzy Programu	30
9.4. Odbiorcy działań	31
9.5. Monitoring realizacji Programu	31
10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	31
11. PODSUMOWANIE	32

1. WPROWADZENIE

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. będąca ustawą zasadniczą dającą podwaliny i ramy funkcjonowania państwa polskiego oraz aktem prawnym gwarantującym podstawowe prawa obywateli w wielu artykułach odnosi się do problemu przemocy domowej. Artykułem 33 ustawodawca wyraźnie zaznaczył że „kobieta i mężczyzna (...) mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. Nikt również nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu, a także stosowaniu wobec niego kar cielesnych (art. 40). Ponadto szczególną ochroną objęto prawa dziecka nadając każdemu prawo żądania od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją (art. 72). Publiczne organy i podmioty także zostały zobligowane do uwzględniania szeroko pojętego dobra rodziny i uwzględniania jej we własnej polityce, w szczególności poprzez udzielanie takiej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej, którą niewątpliwie jest także występowanie przemocy domowej (art. 71). Prawodawca celowo umieścił ochronę z zakresu przemocy domowej w ustawie zasadniczej, ze względu na szczególny charakter tego problemu uznając prawo do życia bez przemocy jako uprawnienie niezbywalne i podstawowe, przysługujące każdemu bez względu na wiek, płeć, wyznanie religijne, poglądy.

Organy Powiatu Koszalińskiego na mocy art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zostały zobligowane do opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030, zwanego dalej Programem. Niniejszy dokument jest realizacją tego obowiązku.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej jest w dużej mierze kontynuacją poprzednio przyjętego przez Radę Powiatu w Koszalinie Programu obejmującego lata 2012-2017 i 2018-2025. Podejmowane dotychczas działania w ramach realizacji Programu potwierdzają skuteczność podmiotów w udzielaniu profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą i osobom stosującym przemoc oraz w zakresie profilaktyki i działań prewencyjnych. Podstawą realizacji Programu jest interdyscyplinarność, zgodnie z którą wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Dlatego też w realizacji Programu uczestniczyć będą specjaliści zaangażowani w pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy, instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy domowej oraz pełniące funkcje wspierające.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 ma przyczynić się do ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej w Powiecie Koszalińskim.

Adresatami działań są mieszkańcy Powiatu Koszalińskiego, a w szczególności osoby doznające przemocy domowej, osoby stosujące przemoc domową i świadkowie takich niepożądanych postaw/zachowań.

2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU KOSZALIŃSKIEGO

Powiat Koszaliński położony jest w północno – wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Jest to obszar Wybrzeża Słowińskiego Równiny Białogardzkiej i Równiny Słupskiej. Został utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Według Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego liczy 64424 mieszkańców, gdzie 32141 stanowią mężczyźni, natomiast kobiety 32283. Jego ogólna powierzchnia wynosi 1669 km², z czego 34,1% zajmują grunty orne, 42,8% lasy i tereny leśne, a 23,1% pozostałe grunty.

Tabela nr 1. Liczba ludności w Powiecie Koszalińskim wg stanu na 30.06.2023 r.

Liczba ludności w Powiecie Koszalińskim	
ogółem	64424
kobiety	32283
mężczyźni	32141

Źródło – Główny Urząd Statystyczny

W granicach administracyjnych Powiatu Koszalińskiego znajduje się osiem gmin:

- Bobolice, Mielno, Polanów i Sianów – o statusie miejsko – wiejskim i miejskim;
- Będzino, Biesiekierz, Manowo i Świeszyno – o statusie wiejskim.

Ogółem w Powiecie znajdują się 322 miejscowości. W centrum Powiatu znajduje się Koszalin – miasto na prawach powiatu, które jest także siedzibą władz Powiatu Koszalińskiego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie. Najbliższe otoczenie stanowią powiaty: kołobrzeski (od zachodu), białogardzki (od południowego zachodu), sławieński (od północnego wschodu), szczeciński (od południowego wschodu), oraz słupski i bytowski (od wschodu). Północną granicę powiatu wyznacza trzydziestokilometrowy pas wybrzeża Morza Bałtyckiego. Gminy Mielno, Sianów, Manowo, Świeszyno, Biesiekierz i Będzino sąsiadują z Koszalinem. Otoczenie międzynarodowe powiatu tworzą kraje basenu Morza Bałtyckiego.

3. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY, MITY I STEREOTYPY

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Wraz z nowelizacją ustawy nastąpiły wyraźne zmiany w katalogu osób, które mogą zostać uznane za osoby doznające przemocy domowej, ustawodawca w znaczącym stopniu zrezygnował z powiązań o charakterze biologicznym. Zgodnie z art. 2 ustawy ust. 1 pkt 2 za osobę doznającą przemocy domowej będziemy uznawać:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków;
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków;
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania;
- h) małoletniego.

Z powyższych definicji wynikają następujące cechy charakterystyczne przemocy :

- jest skierowana wobec osoby najbliższej (czyli zgodnie z dyspozycją art. 115 § 11 kodeksu karnego wobec małżonka, wstępnego, zstępnego, rodzeństwa, powinowatego w tej samej linii lub stopniu, osoby przysposobionej oraz jej małżonka, a także wobec osoby pozostającej we wspólnym pożyciu);
- jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- siły są nierównomierne – sprawca przemocy jest silniejszy od ofiary;
- działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary;
- powoduje cierpienie i szkody fizyczne lub psychiczne – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary, szkody mogą być wymierne albo nie, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe, czy też odroczone w czasie.

Wartym podkreślenia jest fakt, że przemoc domowa jest problemem o wielu aspektach, a rozmaite sposoby wyjaśnienia przyczyn przemocy są użyteczne tylko dlatego, że podkreślają różnorodność czynników skutkujących powstawaniu przemocy domowej. Nie można również upraszczać tego zjawiska, ponieważ spowoduje to mylne wyobrażenie, że rozwiązanie kwestii przemocy wydaje się nadzwyczaj łatwe. Przykładowo przyjmuje się, że uzależnienia powodują występowanie przemocy. Tymczasem z doświadczeń praktycznych jednoznacznie wynika, że przemoc może występować w rodzinach wolnych od alkoholu lub innych używek. Alkoholizm lub inne uzależnienia nie są jedyną przyczyną przemocy, ale występującym z nią uwarunkowaniem, zresztą jak i inne problemy społeczne – bezdomność, bezrobocie, ubóstwo, bieda, przestępczość.

Przemoc domowa rzadko jest czynem jednorazowym. Znacznie częściej jest procesem o długiej, nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz:

- faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych;
- faza ostrej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji;
- faza miodowego miesiąca – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, jednak bez specjalistycznej pomocy kończy się to nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy.

Przemoc jest zjawiskiem bardzo złożonym, dlatego tak ciężko jest osobie doznającej przemocy domowej przerwać milczenie, a co jest z tym związane wyjść poza tzw. błędne koło przemocy.

W literaturze przedmiotu rozróżniamy następujące rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna – bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, zadawanie bólu;
- przemoc psychiczna – sprawowanie przez sprawcę psychicznej kontroli nad ofiarą - np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabraniam dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów;
- przemoc seksualna – zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także zmuszanie do współżycia w nieakceptowanej formie;
- przemoc finansowa (ekonomiczna) – np. utrzymywanie osoby zależnej w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie pracy zawodowej, nie dawanie wystarczającej ilości środków finansowych na prowadzenie gospodarstwa domowego;
- przemoc polegająca na osaczeniu – np. ciągle chodzenie za kimś, dzwonienie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy lub zastraszanie;
- przemoc w wymiarze społecznym – zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych;
- zaniedbanie – z przemocą domową nie jest związane tylko konkretne działanie, ale przemocą może być również brak takiego działania. Są to przykładowo: zaniechanie, zaniedbanie, niezaspokojenie potrzeb narażające na utratę życia lub zdrowia i powodujące szkody na zdrowiu, w tym psychicznym. Dlatego też formami zaniedbania może być: niewłaściwe żywienie, zaniedbanie higieny osobistej, izolacja, brak kontroli i pozostawienie bez opieki (w tym upojenie alkoholowe rodziców/opiekunów), zaniedbanie stanu zdrowia, brak zainteresowania realizacją obowiązku szkolnego. Ta forma przemocy stosowana jest szczególnie często w stosunku do dzieci, osób starszych, lub osób niepełnosprawnych, przez ich rodziców lub opiekunów czy domowników;
- cyberprzemoc – są to zachowania agresywne, prześladowania, nękanie, zastraszanie, mobbingowanie, wyśmiewanie do których dochodzi za pomocą Internetu, online. Osoba, która dopuszcza się takich czynów nazywana jest stalkerem. Istnieje wiele rodzajów cyberprzemocy,

najczęściej spotykane to: flaming, cyberprześladowanie, maskarada, trolling, flood, sexting, patostream, sextorion, sharenting, grooming.

Ze zjawiskiem przemocy nieodzownie związany jest kryzys i interwencja kryzysowa. Oba te pojęcia nie są terminami precyzyjnymi. „Kryzys” wydaje się jednym z najczęściej używanych w dzisiejszym świecie pojęciem. Słowo to pochodzi z języka greckiego. Czasownik krinein – oznacza rozdzielać, odsiewać, rozstrzygać, decydować, sądzić, natomiast pochodzący od niego rzeczownik krisis to wybór, rozstrzygnięcie. W słowniku wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych kryzys definiuje się jako „okres przełomu, przesilenia, decydujących zmian. Osoba znajdująca się w kryzysie często nie jest w stanie rozwiązać problemu we własnym zakresie. Najlepsze efekty w pomocy osiąga się wykorzystując cechy charakterystyczne dla II fazy kryzysu, tj. silna potrzeba pomocy i podatność na zmianę”.

Funkcjonuje wiele definicji „interwencji kryzysowej”. Jeden z psychologów klinicznych, definiuje ją jako formę pomocy psychologicznej, polegającą na kontakcie terapeutycznym, skoncentrowanym na problemie wywołującym kryzys, w którym dochodzi do konfrontacji osoby z kryzysem i do jego rozwiązania. Inny natomiast uważa, że interwencja kryzysowa jest formą indywidualnej pomocy psychologicznej, ukierunkowanej mniej lub bardziej bezpośrednio na szeroko rozumiany kryzys emocjonalny. Ma ona charakter oddziaływania krótkoterminowego, koncentrującego się na szerokim zakresie zjawisk, mogących mieć wpływ na równowagę emocjonalną jednostki, rodziny i grupy.

Relacja wsparcia interwencyjnego ma charakter przejściowy i krótkotrwały, a jego celem są m.in.:

- wspieranie klienta, umożliwienie mu powrotu do emocjonalnej równowagi;
- zapobieganie hospitalizacji;
- skłonienie klienta do innego spojrzenia na wydarzenia krytyczne.

W wielu społeczeństwach zaobserwować można brak reakcji na problem przemocy domowej. Wynika to z funkcjonujących w świadomości społecznej mitów i stereotypów na temat przemocy, które pokazują fałszywy obraz problemu. Usprawiedliwiają one stosowanie przemocy, służą do ukrycia czy zbagatelizowania problemu, przez co utrudniają prawidłowe reagowanie na akty brutalności, czy okrucieństwa wobec bliskich. Dla sprawcy są sygnałem o społecznym przyzwoleniu na przemoc. Do najczęściej spotykanych mitów i stereotypów na temat przemocy domowej należą stwierdzenia:

- „Przemoc domowa to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać”, „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych”. Niektóre osoby nie potrafią poradzić sobie z problemami rodzinnymi bez ingerencji osób postronnych. Z drugiej strony wstydzą się lub boją mówić o tym, co dzieje się w domu. Interwencja z zewnątrz może niejednokrotnie zapobiec tragedii.
- „Przemoc dotyczy tylko rodzin z marginesu społecznego”. Doświadczanie przemocy nie jest zależne od statusu społecznego, zdarza się także w tzw. „dobrych domach”.
- „Oznaką przemocy są widoczne ślady na ciele osób jej doświadczających”. Przemoc fizyczna pozostawiająca ślady na ciele ofiary jest tylko jedną z form przemocy. Inne formy przemocy dezintegrują funkcjonowanie emocjonalne człowieka.

- „Przyczyną przemocy domowej jest alkohol”. Alkohol jest jednym z czynników „wyzwalających” przemoc, usprawiedliwieniem jej, ale nie jest przyczyną agresji. Sprawcy przemocy domowej nie zawsze są pod wpływem alkoholu.
- „Osoba doznająca przemocy wyraża na nią zgodę, gdyby było inaczej, odeszłaby od sprawcy”. Często osoba doznająca przemocy jest tak osaczona i zastraszona przez sprawcę, iż nie widzi możliwości zmienienia sytuacji, w jakiej się znalazła. Niejednokrotnie problemem jest brak samodzielności finansowej i schronienia.
- „Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że sobie na to zasłużył”. Za przemoc zawsze winę ponosi sprawca. Niezależnie od zachowania ofiary będzie on w stosunku do niej agresywny.
- „Gwałt w małżeństwie nie istnieje”. Przemoc seksualna ma miejsce także w małżeństwie.

Wszystkie powyższe mity są niezgodne z prawdą. Przemoc może mieć miejsce we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia lub statusu społecznego czy materialnego. Pamiętać również należy, iż zgodnie z prawem, przemoc, wykorzystywanie, bicie, krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem, na które każdy ma prawo, a nawet obowiązek reagować. Świadectwem przemocy są nie tylko widoczne na ciele urazy – przemoc psychiczna nie pozostawia śladów. Osoby doznające przemocy znajdują się w bardzo trudnej sytuacji. Pozostawanie w związku pełnym krzywdzenia wynika między innymi z wyznawania tradycyjnych wartości takich jak miłość, trwałość małżeństwa, mylnego przeświadczenia, że sprawca jest dobry dla dzieci, gdyż ich nie bije, przekonania o zależności ekonomicznej od sprawcy i niemożności samodzielnego funkcjonowania, wiary w obietnice sprawcy, że się zmieni, nieracjonalnego obwiniania się za przemoc, czy też braku wiedzy na temat miejsca, gdzie osoba dotknięta przemocą może znaleźć bezpieczne schronienie i specjalistyczną pomoc.

4. PRZEMOC DOMOWA W WYBRANYCH DOKUMENTACH MIĘDZYNARODOWYCH I KRAJOWYCH

4.1. Dokumenty międzynarodowe

Przemoc domowa jest zjawiskiem globalnym i dlatego podstawowe prawa człowieka takie jak życie bez przemocy, bólu, cierpienia, tortur muszą być zabezpieczone przez różne dokumenty międzynarodowe. Jednym z najważniejszych dokumentów regulujących tę kwestię jest *Karta Narodów Zjednoczonych* z 1945 r., która postuluje poszanowanie i zachowanie ludzkich praw oraz podstawowych wolności dla wszystkich bez względu na rasę, płeć, język lub wyznanie. Jest to międzynarodowy traktat, który szczegółowo określa prawa i obowiązki państw należących do ONZ. Kolejny dokument międzynarodowy warty przytoczenia to *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka* z 1948 r. Akt ten wprowadził fundamentalne zasady odnoszące się do każdego człowieka ustanawiając, że każdy ma prawo do życia, wolności, bezpieczeństwa, jak również nikogo nie wolno traktować w sposób okrutny, nieludzki i poniżający.

Organizacje międzynarodowe takie jak ONZ czy Unia Europejska wielokrotnie podejmowały inicjatywy mające na celu wyeliminowanie problemu przemocy za pomocą dostępnych im środków.

Podmioty te uznały przemoc wobec kobiet w swoich dokumentach i rekomendacjach jako naruszenie praw człowieka. Najbardziej istotnymi dokumentami potwierdzającymi takie działania są:

- Deklaracja Wiedeńska przyjęta przez Organizację Narodów Zjednoczonych w 1993 roku podczas Światowej Konferencji Praw Człowieka w Wiedniu, która to jednoznacznie stanowi, że przemoc wobec kobiet jest naruszeniem praw człowieka, nawet wtedy gdy dochodzi do niej w tak zwanej sferze prywatnej;
- Pekinśka Platforma Działania i Deklaracji ONZ, przyjęta podczas IV Światowej Konferencji w Sprawie Kobiet w Pekinie w 1995 roku, podpisana przez 189 państw (w tym Polskę), która szczegółowo określa środki przeciwko stosowaniu przemocy wobec kobiet;
- Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 roku. Dzięki swoim zapisom, dokument ten gwarantuje każdemu prawo do życia, zdrowia i wolności. Jednocześnie uznaje za nielegalne i sprzeczne z prawem tortury, poniżające zachowania i inne formy nieludzkiego traktowania. Niewątpliwie Konwencja jest jednym z kluczowych dokumentów dotyczących między innymi problemu przemocy w rodzinie. Obliguje ona państwa uczestniczące do podjęcia działań mających na celu likwidację przemocy, a także ochronę kobiet przed wszelkimi formami przemocy. W ostatnich latach Rada Europy wydała dużą liczbę zaleceń dotyczących przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej;
- Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule w 2011 r. Przez Polskę przyjęta i ratyfikowana w 2015 r. Celem tejże konwencji jest między innymi ochrona kobiet przed wszelkimi formami przemocy oraz zapobieganie, ściganie i eliminację przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, stworzenie szeroko zakrojonego planu ramowego, polityk i działań na rzecz ochrony i wsparcia wszystkich ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, zacieśnianie międzynarodowej współpracy mającej na celu likwidację przemocy wobec kobiet i przemocy domowej;
- Konwencja o prawach dzieci, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 1989 roku. Przyjęty dokument ma za zadanie udzielenie gwarancji ochrony dzieci przed przemocą. Uznano w niej bowiem wrodzoną godność oraz równe i niezbywalne prawa wszystkich członków rodziny ludzkiej. Podkreślono także zasadę, że dziecko powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia, a tylko taki stan rzeczy gwarantuje pełny i harmonijny rozwój. Z tego powodu art. 19 Konwencji o prawach dziecka brzmi „Państwa - Strony będą podejmowały wszelkie właściwe kroki w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdy lub zaniedbania bądź złego traktowania lub wyzysku, w tym wykorzystywania w celach seksualnych, dzieci pozostających pod opieką rodzica(ów), opiekuna(ów) prawnego(ych) lub innej osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem. (...) Tego rodzaju środki ochronne powinny obejmować, tam gdzie jest to właściwe, skuteczne przedsięwzięcia w celu stworzenia programów socjalnych dla realizacji pomocy dziecku oraz osobom sprawującym opiekę nad dzieckiem, jak również innych form działań prewencyjnych dla ustalania, informowania,

wszczynania i prowadzenia śledztwa, postępowania, notowania wymienionych wyżej przypadków niewłaściwego traktowania dzieci oraz tam, gdzie jest to właściwe - ingerencję sądu.”

Inne ważne dokumenty prawa międzynarodowego, dotyczące przemocy domowej to:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW;
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rec.2002/5 w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z dnia 30 kwietnia 2002 roku;
- Rekomendacja Rady Europy 1450 dotycząca przemocy wobec kobiet w Europie;
- Rekomendacja Komitetu Ministrów R90/2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc w rodzinie z dnia 15 stycznia 1990 roku;
- Rekomendacja Komitetu Ministrów R/85/4 w sprawie przemocy w rodzinie z dnia 26 marca 1985 roku;
- Europejska Konwencja o wykonywaniu prawa dzieci z dnia 25 stycznia 1996 roku.

4.2. Akty prawa krajowego

Najważniejszym aktem prawa krajowego ustanawiającym pierwszorzędne prawa człowieka (obywatela) jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. W rozdziale drugim (pn. „Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela”) ustawodawca uregulował i wprowadził kanony prawne zapewniające każdemu fundamentalne wartości, takie jak równość, prawo do życia, nietykalność osobistą i cielesną, ochronę dziecka przed przemocą, wyzyskiem, demoralizacją, ochronę każdego przed nieludzkim traktowaniem, torturowanie i wiele innych.

Kolejnym ważnym aktem prawnym regulującym w sposób szczególny kwestię przemocy domowej jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Ustawa ta definiuje termin przemocy domowej, a także określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy, tworzy zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec sprawców przemocy.

Dokument ten nakłada na organy administracji rządowej i samorządowej obowiązek realizacji przypisanych zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Zgodnie z art. 6 ust. 3 do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

„1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;

3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;

4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.”

Ponadto, poza zadaniami własnymi, jednostki samorządowe szczebla powiatowego są zobligowane do realizacji zadań z zakresu administracji rządowej takich jak: tworzenie i prowadzenie

specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w ww. programach i ich ukończeniu (art. 6 ust. 4 cytowanej powyżej ustawy).

Zgodnie z intencją polskiego ustawodawcy przemoc domowa jest przestępstwem ściganym z urzędu. Ponadto wszelkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym Prokuraturę lub Policję. Zaniechanie tego obowiązku może skutkować odpowiedzialnością karną. Obowiązek ten dotyczy zarówno osób, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków dowiedziały się o takim czynie oraz wskutek rozszerzenia katalogu także każdej osoby fizycznej będącej świadkiem przemocy. Powyższe powinności reguluje opisywana powyżej ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Kwestię przemocy reguluje również Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ustawodawca przyjął bowiem, że problem przemocy częściej dotyczy rodzin z problemem alkoholowym. W art. 2 wskazanego powyżej aktu prawnego wskazał przeciwdziałanie przemocy domowej jako jeden ze sposobów przeciwdziałania alkoholizmowi. Ponadto w kolejnym przepisie (art. 4¹) prawodawca zobligował samorząd gminny do udzielania pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe – pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

Poza wskazanymi powyżej dokumentami o randze ustawy, także Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej określa w sposób formalny kompetencje jednostek pomocy społecznej, których zadaniem jest udzielanie pomocy także osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej. Z problemem przemocy domowej powiązany jest dodatkowo termin interwencji kryzysowej określony w art. 47 powyższej ustawy. Zgodnie z literalnym brzmieniem interwencją kryzysową jest „zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej”. Niewątpliwie przemoc domowa wpisuje się w stan kryzysu i z tego powodu jednostki samorządu zobowiązane zostały do udzielenia pomocy bez względu na posiadany dochód osoby nim dotkniętym oraz do zapewnienia pomocy psychologicznej, poradnictwa socjalnego, prawnego, udzielenia schronienia do 3 miesięcy.

Ponadto kwestia przemocy domowej poruszana jest także w innych dokumentach prawnych o charakterze materialno – prawnym, takich jak: Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny oraz Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy. Zgodnie z kodeksem karnym do czynów będących przestępstwem wypełniających znamiona przemocy domowej są:

- ciężki uszczerbek na zdrowiu lub jego rozstrój – art. 156 i 157 kodeksu karnego;
- uszczerbek na zdrowiu dziecka poczętego – art. 157 a kodeksu karnego;
- pozostawianie osoby, względem której jest się obowiązany do opieki, w sytuacjach zagrażających bezpośrednio jej życiu lub zdrowiu – art. 160 kodeksu karnego;

- bezprawne pozbawianie wolności – art. 189 kodeksu karnego;
- groźby popełnienia przestępstwa na szkodę innej osoby lub osoby najbliższej – art. 190 kodeksu karnego;
- uporczywe nękanie, wykorzystywanie wizerunku – art. 190a kodeksu karnego;
- zmuszanie do określonych zachowań - art. 191 kodeksu karnego;
- naruszenie intymności seksualnej – art. 191a kodeksu karnego;
- gwałt – art. 197 kodeksu karnego;
- seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia – art. 199 kodeksu karnego;
- seksualne wykorzystanie osoby poniżej 15 lat – art. 200 kodeksu karnego;
- znęcanie się psychiczne lub fizyczne – art. 207 kodeksu karnego;
- rozpijanie małoletniego – art. 208 kodeksu karnego;
- uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego – art. 209 kodeksu karnego;
- porzucanie małoletniego lub osoby nieporadnej – art. 210 kodeksu karnego;
- uprowadzanie lub zatrzymanie małoletniego wbrew woli osoby powołanej do opieki – art. 211 kodeksu karnego;
- zniesławienie – art. 212 kodeksu karnego;
- naruszanie nietykalności cielesnej – art. 217 kodeksu karnego;
- kradzież na rzecz osoby najbliższej – art. 278 §4 kodeksu karnego;
- przywłaszczenie – art. 284 kodeksu karnego;
- niszczenie mienia – art. 288 kodeksu karnego.

Osoby doznające przemocy domowej objęte są również ochroną w ramach Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, który określa między innymi: warunki zniesienia przez sąd wspólności majątkowej (art. 52), warunki orzekania o separacji i rozwodzie (art. 56 oraz 61 do 61⁶), warunki orzekania o winie jednej ze stron w rozkładzie pożycia małżeńskiego (art. 57), rozstrzygnięcia o pozbawieniu lub ograniczeniu władzy rodzicielskiej (art. 58), obowiązki alimentacyjne (art. 133).

4.3. Korelacja Programu Przeciwdziałania Przemocy z innymi aktami i programami

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 jest opracowany w spójności z następującymi dokumentami:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030;
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy na lata 2021 – 2025;
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim;
- Strategiami Rozwiązywania Problemów Społecznych szczebla gminnego w Powiecie Koszalińskim;
- Programami Przeciwdziałania Przemocy Domowej szczebla gminnego w Powiecie Koszalińskim.

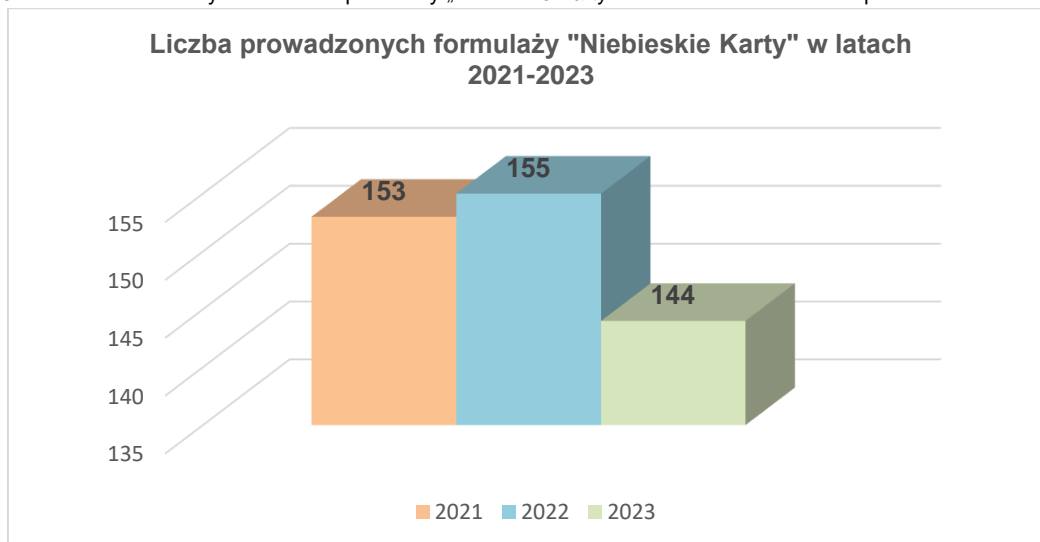
5. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE KOSZALIŃSKIM

Diagnozę środowiska lokalnego Powiatu Koszalińskiego dotyczącego zjawiska przemocy domowej sporządzono w oparciu o informacje uzyskane z różnych służb działających na terenie powiatu: ośrodków pomocy społecznej, zespołów interdyscyplinarnych, Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie. Działania takie są wynikiem dobrej współpracy (koniecznej, aby skutecznie prowadzić profilaktykę, chronić osoby dotknięte przemocą domową i korygować postawy osób stosujących przemoc) służb i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Kierując się powyższym, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie rokrocznie, przed sporządzaniem Raportu z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy wnosilo o udzielanie informacji z działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Zebrane dane ukazywały przypadki przemocy domowej oraz jakie działania podejmowały poszczególne podmioty w tym obszarze.

Jak wskazują zebrane statystyki liczba ujawnianych przypadków przemocy domowej w latach 2021-2023 plasuje się na podobnym poziomie, tj. w około 150 prowadzonych formularzy w ramach procedury „Niebieskie Karty” (wykres nr 1).

W zestawieniu z liczbą mieszkańców Powiatu Koszalińskiego (dane wg stanu na 30.06 każdego z analizowanych lat, źródło - Główny Urząd Statystyczny) można zauważyć, że corocznie procedurą „Niebieskie Karty” objętych jest średnio ok. 0,23% w roku 2021, 0,24% w roku 2022 oraz 0,24% w roku 2023 mieszkańców Powiatu. Dość niski pułap procentowy wskazuje na wzrost świadomości społecznej co do problemu przemocy domowej, oraz skuteczności działania służb pomocowych w przypadkach powzięcia informacji o podejrzeniu stosowania przemocy domowej.

Wykres nr 1. Liczba założonych w ramach procedury „Niebieskie Karty” w Powiecie Koszalińskim przez ZI

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołów Interdyscyplinarnych

Posiadając roczne zestawienia dotyczące liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023 dokonana została analiza nasilenia występowania ujawnianych przypadków przemocy domowej na terenie poszczególnych gmin Powiatu Koszalińskiego.

Tabela nr 2. Liczba złożonych formularzy „Niebieskie Karty” w latach 2021 – 2023 w gminach Powiatu Koszalińskiego

Zespoły Interdyscyplinarne	Liczba prowadzonych formularzy „Niebieskie Karty” w latach 2021 – 2023 w gminach Powiatu Koszalińskiego w stosunku do liczby mieszkańców poszczególnych gmin								
	2021			2022			2023		
Wyszczególnienie	Liczba NK	Liczba mieszkańców	% NK do liczby mieszkańców	Liczba NK	Liczba mieszkańców	% NK do liczby mieszkańców	Liczba NK	Liczba mieszkańców	% NK do liczby mieszkańców
Gmina Będzino	26	8574	0,30	24	8511	0,28	29	8531	0,34
Gmina Biesiekierz	18	7091	0,25	20	7185	0,28	1	6403	0,016
Miasto - Gmina Bobolice	10	8783	0,11	10	8331	0,12	15	8296	0,18
Gmina Manowo	13	6559	0,20	15	6520	0,23	18	5447	0,33
Miasto - Gmina Mielno	12	4560	0,26	11	4527	0,24	9	5449	0,16
Miasto - Gmina Polanów	19	8252	0,23	24	8208	0,29	22	8100	0,27
Miasto - Gmina Sianów	35	13207	0,26	32	13264	0,24	29	13194	0,22
Gmina Świeszyno	20	7618	0,26	19	7727	0,24	21	7868	0,27

Źródło – opracowanie na podstawie materiałów Zespołów Interdyscyplinarnych oraz <http://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/Tables.aspx>.

Analizując powyższą tabelę można zauważyć obszary (gminy), w których występowanie udokumentowanej w formie procedury „Niebieskie Karty” przemocy domowej jest większe. Różnice w liczbie złożonych formularzach NK w poszczególnych gminach można tłumaczyć zmiennymi danymi, tj. zróżnicowaniem społecznym (w tym strukturami rodzinnymi i statusem), zawodowym, odsetkiem osób bezrobotnych, osób utrzymujących się z prac dorywczych, osób uzależnionych od alkoholu i innych używek.

Dokonano również badania podmiotów, które wszczynają procedurę „Niebieskie Karty”, czyli są pierwszą instytucją, która dostaje informację o przemoc, oraz zakładając formularz potwierdza występowanie tego zjawiska i informuje ofiarę o podstawowych prawach, uprawnieniach, instytucjach świadczących pomoc. Niewątpliwie podmiotem reagującym jako pierwszy na wszelkie postępowania będące czynami zabronionymi jest Policja i stanowi 73,1% wszystkich wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w Powiecie. Wynika to przede wszystkim ze specyfiki zadań ustawowych i dostępności funkcjonariuszy Policji 24 godziny na dobę. W najmniejszym procencie, tj. 0,6% ww. procedura jest wszczynana przez placówki ochrony zdrowia.

Tabela nr 3. Podmioty wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”.

Rok	Policja	Pomoc Społeczna	Oświata	Ochrona Zdrowia
2021	74	26	2	0
2022	88	24	3	1
2023	63	18	8	1
ŁĄCZNIE	225	68	13	2
Udział %	73,1%	22,1%	4,2%	0,6%

Źródło – opracowanie na podstawie materiałów Zespołów Interdyscyplinarnych

Mając na uwadze powyższe również Policja jest istotnym realizatorem przedsięwzięcia ukierunkowanego na wzrost stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym przeciwdziałania przemocy domowej podejmując jako pierwszy organ liczne interwencje w tym zakresie.

Tabela nr 4. Działania Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie w latach 2021 - 2023 w zakresie sprawców przemocy domowej na terenie Powiatu Koszalińskiego

Lp.	Nazwa zadania	2021 r.	2022 r.	2023 r.
1	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych ogółem, w tym:	582	686	700
	– dotyczących przemocy domowej – procedura Niebieskie Karty	140	198	145
2	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej: Miejsce interwencji:			
	– miasto (Bobolice, Polanów, Sianów)	112	144	111
	– wieś (Będzino, Biesiekierz, Manowo, Mielno, Świeszyno)	28	54	34
3	Liczba sprawców przemocy domowej ogółem, w tym:	142	198	145
	– mężczyzn	132	177	131
	– kobiet	10	21	13
	– dzieci do lat 13	0	0	0
	– nieletni 13-18 lat	0	0	1
4	Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem, w tym:	41	81	52
	– kobiety	2	3	2
	– mężczyźni	39	78	50
	– nieletni	0	0	0
	Przewiezionych do izby wytrzeźwień ogółem, w tym:	29	38	13
	– kobiety	2	3	1
	– mężczyźni	27	35	12
	– nieletni	0	0	0
5	Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej ogółem, w tym:	10	6	6
	– pokrzywdzonym	10	6	6
	– sprawcom	0	0	0
6	Liczba dzieci przewiezionych do szpitali, placówki, oddanych pod opiekę osoby spokrewnionej	1	4	4
7	Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej, w których prowadzona była procedura Niebieskie Karty	60	61	2
8	Liczba informacji przesłanych w sprawie przemocy do:			
	– Ośrodków pomocy społecznej	140	198	145
	– Zespołów interdyscyplinarnych	140	198	145

- Placówek służby zdrowia	0	0	0
- Placówek oświatowych	0	0	0
- Organizacji pozarządowych	0	0	0
- Innych	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie

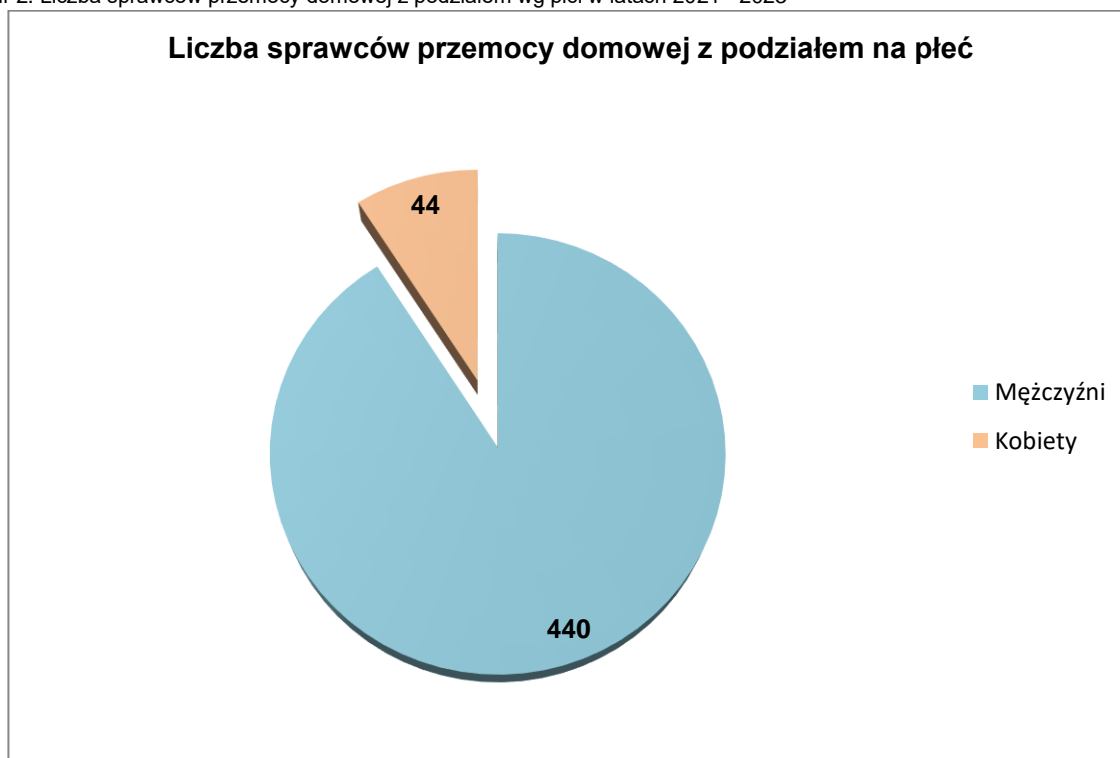
Analiza danych Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie wskazuje, na coroczny wzrost interwencji domowych. W przypadku interwencji domowych dotyczących przemocy domowej - procedury „Niebieskie Karty” w latach 2021 i 2023 plasuje się na podobnym poziomie i wynosił kolejno 140 i 145 osób. Widoczny wzrost interwencji z założeniem „Niebieskiej Karty” miał miejsce w 2022 r. i wynosił 198 osób.

W roku 2021 liczba interwencji związanych ze zgłoszeniem przemocy domowej w stosunku do ogólnej liczby interwencji wynosiła ok. 24 %, w roku 2022 - 28,9 %, a w roku 2023 wyniosła 20,7 %.

Wyliczając średnią z ostatnich 3 lat uzyskać można dane, że niecałe 24,5 % interwencji domowych związanych było ze stosowaniem przemocy domowej.

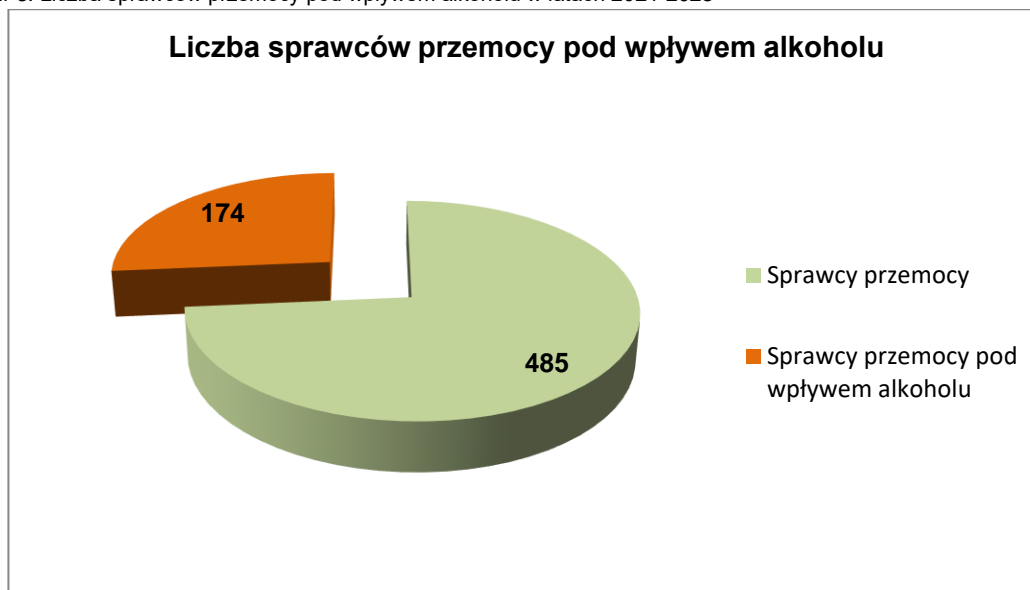
Ponadto na uwagę zasługują fakt, że w niemalże 90,5 % przypadków sprawcami przemocy byli mężczyźni (na 485 sprawców 44 osoby to kobiety i jeden nieletni w wieku od 13 do 18 lat), z czego ponad 34 % sprawców było pod wpływem alkoholu (167 mężczyzn na 485 sprawców).

Wykres nr 2. Liczba sprawców przemocy domowej z podziałem wg płci w latach 2021 - 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie

Wykres nr 3. Liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu w latach 2021-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie

Tabela nr 5. Działania Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie w latach 2021 - 2023 w zakresie sprawców przemocy domowej na terenie Powiatu Koszalińskiego

Lp.	Zespół Interdyscyplinary	Liczba osób stosujących przemoc domową z podziałem na płeć	2021	2022	2023
1	Gmina Manowo	Kobiety	3	1	4
		Mężczyźni	10	15	16
		Ogółem	13	16	20
2	Gmina Biesiekierz	Kobiety	1	0	0
		Mężczyźni	11	14	1
		Ogółem	12	14	1
3	Gmina Mielno	Kobiety	1	0	0
		Mężczyźni	8	8	7
		Ogółem	9	8	7
4	Gmina Będzino	Kobiety	1	1	1
		Mężczyźni	22	19	20
		Ogółem	23	20	21
5	Miasto i Gmina Polanów	Kobiety	1	1	2
		Mężczyźni	9	12	14
		Ogółem	10	13	16
6	Gmina Świeszyno	Kobiety	0	1	1
		Mężczyźni	8	8	9
		Ogółem	8	9	10
7	Gmina i Miasto Sianów	Kobiety	5	3	4
		Mężczyźni	30	29	25
		Ogółem	35	32	29
8	Miasto i Gmina Bobolice	Kobiety	1	1	0
		Mężczyźni	7	6	14
		Ogółem	8	7	14
	Razem Powiat Koszaliński	Kobiety	13	8	12
		Mężczyźni	105	111	107
		Ogółem	118	119	119

Nieco inaczej przedstawiają się dane z Ośrodków Pomocy Społecznej, gdzie na podstawie informacji z lat 2021 – 2023 sprawcami przemocy w 89,9 % byli mężczyźni (323 mężczyzn na 356 osoby stosujące przemoc).

Wykres nr 4. Liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu w latach 2021-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołów Interdyscyplinarnych

Analiza problemu przemocy została również dokonana w zakresie identyfikacji osób dotkniętych przemocą z podziałem na kobiety, mężczyzn i dzieci. Jak wynika z danych dotyczących zjawiska przemocy domowej w latach 2021-2023 największą część osób dotkniętych przemocą stanowią kobiety (281 osób), dotyczy to wszystkich gmin. Drugą najbardziej narażoną grupą są dzieci (84 osoby). Mężczyźni klasyfikują się na trzecim miejscu (50 osób), z czego najwięcej bo aż 25 mężczyzn pochodzi z gminy Mielno.

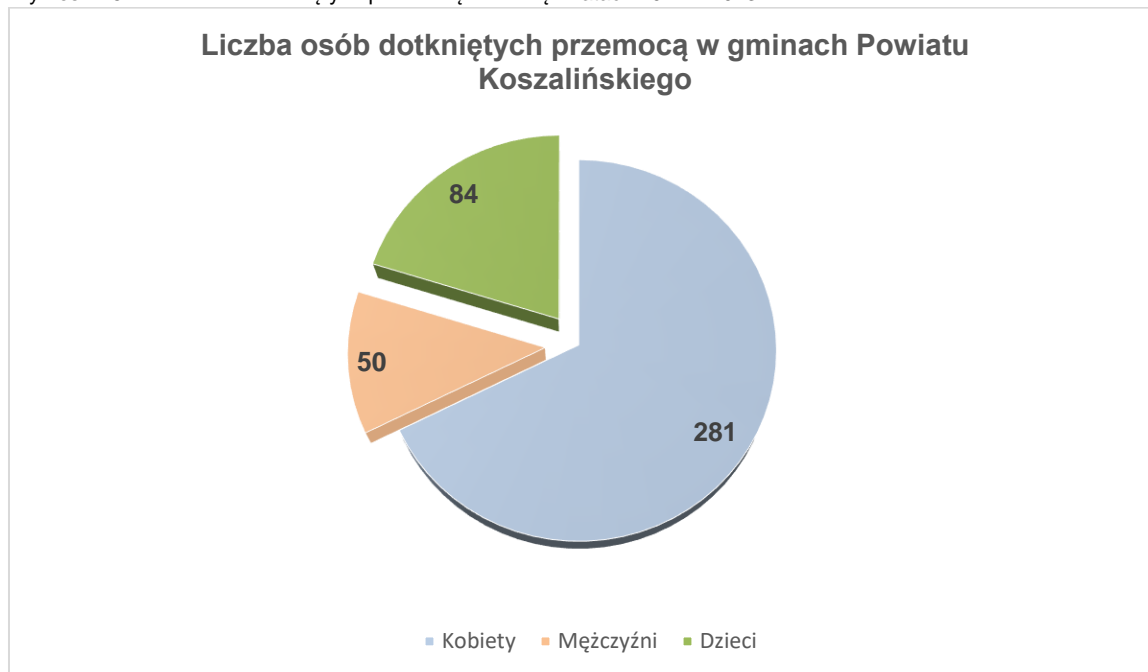
Tabela Nr 6. Liczba osób dotkniętych przemocą domową w latach 2021-2023 w gminach Powiatu Koszalińskiego

Gmina Manowo	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Kobiety	7	13	15
Mężczyźni	1	1	2
Dzieci	6	2	2
Gmina Biesiekierz	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Kobiety	11	13	1
Mężczyźni	1	0	0
Dzieci	2	1	0
Gmina Mielno	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Kobiety	9	6	7
Mężczyźni	8	10	7
Dzieci	9	3	6
Gmina Będzino	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Kobiety	22	20	17
Mężczyźni	1	1	4
Dzieci	1	2	2
Gmina Polanów	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Kobiety	9	12	10
Mężczyźni	0	0	2
Dzieci	1	1	4
Gmina Świeszyno	2021 r.	2022 r.	2023r.
Kobiety	7	6	7
Dzieci	0	1	1
Mężczyźni	1	2	3
Gmina Sianów	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Kobiety	17	24	24
Mężczyźni	2	2	2
Dzieci	16	8	4

Gmina Bobolice	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Kobiety	7	4	13
Mężczyźni	0	2	2
Dzieci	1	2	6
Razem	139	136	140

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołów Interdyscyplinarnych

Wykres nr 5. Liczba osób dotkniętych przemocą domową w latach 2021 – 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołów Interdyscyplinarnych

Analizie poddano również dane wynikające z prowadzenia Programów korekcyjno-educacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Tabela nr 7. Uczestnicy w Programach korekcyjno – edukacyjnych w latach 2021 – 2023

PROGRAM KOREKCYJNO – EDUKACYJNY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ								
2021			2022			2023		
Osoby wytypowane	Osoby które przystąpiły do Programu	Osoby które ukończyły Program	Osoby wytypowane	Osoby które przystąpiły do Programu	Osoby które ukończyły Program	Osoby wytypowane	Osoby które przystąpiły do Programu	Osoby które ukończyły Program
24	7	2	21	6	4	15	6	4

Źródło: opracowanie własne

W zestawieniu z wykresem nr 4 można wnioskować, że w latach 2021 – 2023, na 356 osób stosujących przemoc tylko 60 wyraziło wolę uczestnictwa w Programie (16,9%), z czego do Programu przystąpiło 19 osób. Ukończyło go natomiast tylko 10 osób.

Wartym podkreślenia jest fakt, że w trzech przypadkach instytucje monitorujące osoby po zakończeniu programu poinformowały o powrocie do zachowań przemocowych, tj. powrót do nadużywania alkoholu, awantur i agresji.

Wnioskować należy, że w większości przypadków nastąpiła znaczna, pozytywna zmiana w zachowaniach i funkcjonowaniu w rodzinie oraz środowisku i uczestnicy programu KE zaprzestali stosowania przemocy domowej.

Jak wynika z powyższej analizy działania w stosunku do rodzin, w których dochodzi do przemocy – wdrażane i realizowane są przez szereg służb i podmiotów. Specyfika i złożoność omawianej problematyki niewątpliwie wymagają współpracy pełnego wachlarza instytucji. Tylko efektywne łączenie wiedzy, kompetencji i możliwości stwarza realną szansę na skuteczną eliminację (lub co najmniej zmniejszenie skali) zjawiska przemocy domowej.

6. ZASOBY POWIATU

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej na terenie Powiatu Koszalińskiego zajmują się Zespoły Interdyscyplinarne funkcjonujące w poszczególnych gminach. Zespół Interdyscyplinarny tworzą przedstawiciele m. in.: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Koszalińskim na lata 2024-2030, wraz z obszarami ich działania przedstawiono poniżej:

Tabela nr 6. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami działania

Instytucja	Obszar działania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej, w ramach którego realizowane są zadania pomocy społecznej oraz przeciwdziałania przemocy domowej na szczeblu powiatowym takie jak: poradnictwo specjalistyczne, udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach. • Realizacja Programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc. • Realizacja programów profilaktycznych dla mieszkańców Powiatu. • Powiatowy Konwent Przeciwdziałania Przemocy Domowej, w skład którego wchodzi przedstawiciele instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej. Głównym jego zadaniem jest wymiana doświadczeń, wypracowanie wspólnych rozwiązań w ramach współpracy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób dotkniętych przemocą. Członkowie Konwentu aktywnie biorą udział przy opracowywaniu Powiatowych Programów Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz wnoszą swoje uwagi do przygotowywanego raz w roku raporty z realizacji ww. Programu. • Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, które przyjmują dziecko na podstawie orzeczenia sądu, doprowadzenia przez Policję lub Straż Graniczną oraz na wniosek rodzica, dziecka lub innej osoby w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową. • Udzielanie informacji o miejscach pomocy, wsparcia specjalistycznego dla osób i rodzin tego potrzebujących.
Ośrodki Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. • Wszczynianie procedury „Niebieskie Karty”. • Przyznawanie i wypłacanie zasiłków. • Prowadzenie interwencji kryzysowej. • Zapewnienie schronienia i posiłków dla osób tego potrzebujących. • Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych oraz branie udziału w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień. • Zabezpieczenie dzieci w sytuacji zagrożenia ich zdrowia lub życia poprzez umieszczenie go pieczy zastępczej.
Zespoły Interdyscyplinarne i grupy diagnostyczno - pomocowe	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnozowanie problemu przemocy. • Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą. • Inicjowanie interwencji w środowiskach, w których występuje przemoc domowa.

	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową. • Rozpowszechnianie informacji o instytucjach i osobach świadczących pomoc z zakresu przeciwdziałania przemocy. • Przygotowywanie indywidualnych planów pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową. • Prowadzenie monitoringu rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy. • Dokumentowanie podejmowanych działań i ich efektów wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy. • Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
Miejskie/Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja działań, które wynikają z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej jak również ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. • Inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych ujętych w formie gminnych programów. • Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
Sąd Okręgowy/ Rejonowy w Koszalinie Kuratorzy działający przy Sądzie Okręgowym/Rejonowym	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucje wymiaru sprawiedliwości zajmują się orzekaniem w sprawach dotyczących czynów karalnych o znamionach różnych form przemocy. • Prowadzenie postępowań wykonawczych m.in. wobec osób skazanych za czyny związane z przemocą domową.
Prokuratura Okręgowa/Rejonowa w Koszalinie	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych związanych z przemocą domową. • Występowanie w roli oskarżyciela publicznego przed sądem. • Zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa.
Komenda Miejska Policji w Koszalinie	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego. • Wykrywanie przestępstw i ich prewencja, przyjmowanie zgłoszeń i podejmowanie działań w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. • Uruchamianie procedury „Niebieskie Karty” włącznie z wydawaniem nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakazu zbliżania się dla osób stosujących przemoc domową.
Placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • Wczesna diagnoza podczas wywiadu lekarskiego. • Udzielanie podstawowej opieki medycznej oraz umiejętne przeprowadzanie rozmowy podczas wywiadu lekarskiego rozpoznającej występowanie przemocy u pacjenta. • Uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”. • Występowanie w roli biegłego oraz nieodpłatne wydawanie zaświadczeń o stanie zdrowia. • Przekazywanie informacji o różnych formach pomocy, z których można skorzystać. • Składanie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. • Występowanie do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dzieci.
Placówki Oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Wczesna diagnoza. • Zapewnienie dzieciom wsparcia psychologicznego i pedagogicznego. • Uruchomienie procedury „Niebieskie Karty” • Udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych. • Realizacja projektów profilaktycznych podejmujących tematykę przemocy. • Występowanie z wnioskiem do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny.

Źródło: opracowanie własne

Można wyróżnić także podmioty pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Koszalinie, instytucje kulturalno-rekreacyjne oraz lokalne organizacje pozarządowe.

7. ANALIZA SWOT

Jedną z powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii pomocowych jest analiza SWOT, która polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

8. CEL GŁÓWNY, KIERUNKI I OBSZARY DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

Program ma przyczynić się do ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej, dlatego też istotne jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych na ochronę osób doświadczających przemocy, edukowanie osób stosujących przemoc korygujących agresywne postawy i zachowania, działania profilaktyczne, podnoszenie kompetencji podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz zwiększenia współpracy pomiędzy instytucjami.

Celem głównym jest wyeliminowanie lub ograniczenie zjawiska przemocy domowej poprzez zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Koszalińskim.

Obszar działań: Profilaktyka i edukacja społeczna

Cel: Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców Powiatu Koszalińskiego.

Lp.	Cel szczegółowy	Działania	Realizator	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy	Edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej (m.in. prelekcje, pogadanki kierowane do mieszkańców Powiatu Koszalińskiego).	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja Placówki oświatowe	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba przeprowadzonych działań (prelekcji, pogadarek)
					Liczba osób uczestniczących w działaniach
		Realizacja projektów mających na celu edukację społeczną oraz promocję zachowań społecznych, wolnych od przemocy	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba zrealizowanych projektów
					Liczba osób uczestniczących w projekcie
2	Poszerzenie wiedzy mieszkańców Powiatu Koszalińskiego na temat przemocy domowej	Upowszechnianie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy na stronach internetowych	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba udostępnionych informacji na stronach internetowych
		Organizowanie kampanii, konferencji dotyczących problematyki przeciwdziałaniu przemocy domowej.	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba kampanii, konferencji
					Liczba osób uczestniczących w kampanii, konferencji
		Współpraca z mediami, wymiana informacji pomiędzy mediami i instytucjami odpowiedzialnymi za rozwiązywanie problemów przemocy domowej.	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne Policja	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba kampanii medialnych
				Liczba artykułów, audycji radiowych i telewizyjnych	

Obszar działań: Pomoc i ochrona osób dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej

Cel: Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą

Lp.	Cel szczegółowy	Działania	Realizator	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Udzielanie pomocy, wsparcia i informacji	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej	zadanie ciągłe, realizowane	Liczba udzielonych porad z podziałem na porady poszczególnych specjalistów

osobom dotkniętym przemocą domową	poradnictwo specjalistyczne, terapię (poradnictwo prawne, rodzinne, socjalne, itp.) i działania interwencyjne	Zespoły Interdyscyplinarne Policja Placówki oświatowe Placówki Opieki Zdrowotnej Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne Organizacje pozarządowe	w latach 2024 – 2030	Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach poradnictwa specjalistycznego
				Liczba informacji przekazanych/przesłanych do właściwych instytucji o podejrzeniu stosowania przemocy domowej
				Liczba podjętych działań interwencyjnych
	Prowadzenie działań w stosunku do osób uwikłanych w przemoc domową w ramach interwencji kryzysowej	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne Policja	zadanie ciągle, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba wszczętych procedury „Niebieskie Karty”
				Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego
				Liczba grup roboczych powołanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”
				Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieskie Karty”
	Zapewnienie bezpiecznego schronienia i izolacji osób dotkniętych przemocą w PIK oraz SOW dla Ofiar Przemocy (Białogard, Świnoujście)	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne	zadanie ciągle, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba posiadanych miejsc w PIK
				Liczba osób objętych pomocą w zakresie zapewnienia odzieży i ubrania
				Liczba osób skierowanych przez OPS do PIK
				Liczba osób objętych schronieniem (z podziałem na kobiety, mężczyzn i dzieci)
	Realizacja projektów mających na celu zmniejszenie negatywnych skutków występowania przemocy domowej	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej	zadanie ciągle, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba zrealizowanych projektów
Liczba osób uczestniczących w projekcie				
Udostępnienie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja	zadanie ciągle, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba udostępnionych informacji na stronach internetowych	
			Liczba przesyłanych (przekazanych) do instytucji informatorów	

Obszar działań: Korygowanie postaw osób stosujących przemoc

Cel: Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc domową

Lp.	Cel szczegółowy	Działania	Realizator	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Tworzenie i realizacja Programu oddziaływań	Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla	PCPR	zadanie ciągle, realizowane	Liczba ramowych Programów KE Liczba edycji (grup warsztatowych) Programów KE

	wobec osób stosujących przemoc domową	osób stosujących przemoc domową	Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne Policja Sąd Rejonowy	w latach 2024 – 2030	Liczba godzin warsztatowych w ramach Programu KE
					Liczba osób wytypowanych
					Liczba osób przystępujących do Programu
					Liczba osób, które po raz kolejny przystąpiły do Programu
					Liczba osób, które dobrowolnie przystąpiły do Programu KE do liczby osób, które zostały skierowane do Programu KE postanowieniem SR lub Prokuratury
					Obecność zakwalifikowanych osób na poszczególnych zajęciach/spotkaniach;
					Liczba osób, które ukończyły Program
					Liczba osób uczestniczących w terapii uzależnień
		Rozszerzenie i promocja Programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	PCPR	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Coroczna aktualizacja instytucji realizujących programy KE: Liczba przesyłanych informatorów o podmiotach realizujących Programy KE do KMP, SR w Koszalinie, PR Rej., Gminom do 15 lipca każdego roku.
					Liczba przesyłanych do instytucji papierowych broszur
Aktywność i współpraca oraz wymiana informacji pomiędzy jednostkami pomocy społecznej, SR Koszalin i KMP Koszalin	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja Sąd Rejonowy	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba wniosków skierowanych przez podmiot zlecający realizację programu do instytucji odpowiedzialnych za realizację działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w zakresie kierowania osób stosujących przemoc domową na zajęcia korekcyjno-edukacyjne		
			Liczba przysyłanych do realizatora Programu list osób wytypowanych do udziału w Programie KE		
			Liczba osób wytypowanych do udziału w Programie		
2	Monitoring i wsparcie dla uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych po zakończeniu programu	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja Sąd Rejonowy	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba podmiotów realizujących monitoring	
				Liczba osób stosujących przemoc po ukończeniu Programu	
				Liczba osób u których nastąpiła poprawa i brak stosowania przemocy	
				Liczba osób które ukończyły terapię uzależnień w trakcie okresu monitorowania	
	Organizacja i prowadzenie grup wsparcia	PCPR	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba edycji (grup warsztatowych) grup wsparcia	
				Liczba godzin warsztatowych w ramach grupy wsparcia	
				Liczba osób uczestniczących	
3	Tworzenie i realizacja programów psychologiczno - terapeutycznych	Realizacja programów psychologiczno - terapeutycznych	PCPR	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba Programów psychologiczno - terapeutycznych
					Liczba edycji (grup warsztatowych) Programów psychologiczno - terapeutycznych

					Liczba godzin warsztatowych w ramach Programu psychologiczno - terapeutycznego
					Liczba osób wytypowanych
					Liczba osób przystępujących do Programu
					Obecność zakwalifikowanych osób na poszczególnych zajęciach /spotkaniach
					Liczba osób, które ukończyły Program
4.	Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową	Realizacja programów profilaktycznych	PCPR	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba programów profilaktycznych
					Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach programów profilaktycznych

Obszar działań: Podnoszenie jakości pracy służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocą domową.

Cel: Zwiększenie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocą domową

Lp.	Cel szczegółowy	Działania	Realizator	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Doskonalenie umiejętności kadr	Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń na temat przemocą domową, skierowanych do pracowników socjalnych, policji, pedagogów, służb medycznych, członków gminnych zespołów interdyscyplinarnych	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba zorganizowanych szkoleń na temat przemocą domową
					Liczba osób uczestniczących w zorganizowanych szkoleniach na temat przemocą domową
		Udział osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocą domową	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocą

		w szkoleniach i innych formach doskonalących.	Policja, Placówki oświatowe Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne Placówki opieki zdrowotnej		Liczba osób uczestniczących w szkoleniach na temat przemocy domowej
		Tworzenie materiałów instruktażowych, procedur postępowania wobec występowania przemocy domowej	PCPR Policja	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba opracowanych materiałów
					Liczba przesyłanych (przekazanych) do instytucji materiałów

Obszar działań: Współpraca instytucji oraz organizacji pozarządowych na rzecz zapobiegania przemocy domowej.

Cel: Prowadzenie zintegrowanych działań przez instytucje w zakresie rozwiązywania problemów przemocy domowej

Lp.	Cel szczegółowy	Działania	Realizator zadania	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Nawiązywanie współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	Opracowywanie oraz realizacja projektów mających na celu wzmocnienie współpracy organizacji oraz instytucji działających w obszarze przeciwdziałania zjawiska przemocy domowej	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba opracowanych i zrealizowanych projektów
					Liczba osób uczestniczących w projekcie
		Wymiana wiedzy i doświadczeń oraz nawiązywanie współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne Policja Prokuratura Sąd Rejonowy Placówki Opieki Zdrowotnej Organizacje pozarządowe	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2024 – 2030	Liczba instytucji współpracujących, które są zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy domowej
					Liczba członków Powiatowego Konwentu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
					Liczba spotkań Powiatowego Konwentu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Liczba informacji przekazanych instytucjom w zakresie których znajduje się działanie przeciwdziałania przemocy domowej
Liczba spotkań osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej					

9. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO – PRAWNE PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

9.1 Podstawy prawne sporządzenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy

Artykułem 6 ust. 3 pkt 1 ustawodawca nałożył na samorząd szczebla powiatowego obowiązek opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Poprzedni dokument przyjęty został uchwałą Nr XXXIII/303/17 Rady Powiatu w Koszalinie z dnia 21 grudnia 2017 r. pn. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koszalińskim na lata 2018 – 2025.

W związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i zmianą słownictwa używanego w ustawie zaistniała konieczność sporządzenia nowego opracowania Programu. Z uwagi na długofalowy charakter działań z zakresu przeciwdziałania przemocy, obecny Program jest jego kontynuacją i ma na celu skuteczne działania eliminujące (redukujące) zjawisko przemocy domowej.

Najważniejszym aktem prawnym standaryzującym przemoc domową jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która zawiera normy prawne określające zadania podmiotów publicznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Pozostałe akty prawne regulujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy;
- Uchwała nr 25 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”;
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach;

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy;
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach;
- Uchwała nr 167/2016 Zarządu Powiatu w Koszalinie z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie Powołania Powiatowego Konwentu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

9.2 Misja

Misją programu jest skuteczna realizacja zadań przez instytucje, służby, jednostki samorządu terytorialnego w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz efektywne wzmacnianie rodzin i mieszkańców Powiatu Koszalińskiego zagrożonych tym problemem.

9.3 Realizatorzy i Partnerzy Programu

Działania dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie Powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną, czy też wsparciem rodziny i jej członków. Ważnym aspektem w efektywnej realizacji powyższego Programu jest funkcjonowanie Powiatowego Konwentu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który wpisane ma w zadaniach m.in. ustalanie treści corocznego Raportu z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, zbieranie i przekazywanie informacji na temat zjawiska przemocy domowej, opracowanie wspólnych rozwiązań w ramach współpracy ze wszystkimi partnerami i inne zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy.

Realizatorami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Koszalińskim są:

1. Starostwo Powiatowe w Koszalinie;
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie;
3. Ośrodki Pomocy Społecznej i Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Koszalińskiego;
4. Policja;
5. Sąd;
6. Prokuratura;
7. Placówki oświatowe;
8. Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny;

- 9. Zakłady Opieki Zdrowotnej;
- 10. Poradnie ds. uzależnień;
- 11. Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne.

9.4 Odbiorcy działań

Niniejszy program skierowany jest do:

1. Osób doznających przemocy domowej będących w szczególności:
 - a) dziećmi, młodzieżą;
 - b) współmałżonkami lub partnerami w związkach nieformalnych;
 - c) innymi osobami prowadzącymi wspólne gospodarstwo domowe;
 - d) osobami niepełnosprawnymi;
 - e) osobami starszymi.
2. Osób stosujących przemoc domową.
3. Świadców przemocy.
4. Przedstawicieli władz lokalnych, instytucji, organizacji pozarządowych oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.
5. Społeczności lokalnej.

9.5 Monitoring realizacji Programu

Monitorowanie jest procesem, mającym na celu zbadanie postępów realizacji Programu oraz zgodności z postawionymi celami i założeniami. Istotą tej czynności jest wyciąganie obiektywnych wniosków z tego, co zostało zrobione, a co czeka jeszcze na realizację. Na podstawie monitoringu można również modyfikować dalsze poczynania w taki sposób, aby efektywnie i z sukcesami dalej realizować Program na obszarze Powiatu. W związku z tym Program będzie ewaluowany przez cały okres jego realizacji i w miarę potrzeby będzie modyfikowany i ulepszany.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie będące głównym realizatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Koszalińskim na lata 2024 - 2030, po zebraniu danych od realizatorów i partnerów programu będzie składało Zarządowi Powiatu Koszalińskiego raport z realizowanych działań, po zakończeniu roku budżetowego.

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Jednym z warunków rzetelnej realizacji wskazanych powyżej celów Programu są źródła jego finansowania. Bezsprzecznym jest fakt, że Program będzie realizowany w sposób ciągły w celu osiągnięcia zdefiniowanych celów w wyznaczonych obszarach i kierunkach. Podejmowane działania odbywać się będą w ramach współpracy z samorządami gminnymi i wojewódzkim, organizacjami pozarządowymi, Policją, Prokuraturą, Sądami Rejonowymi i Okręgowymi oraz innymi podmiotami, w których zakresie działania mieści się szeroko rozumiany problem przemocy domowej.

Charakter Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wskazuje, że realizacja założonych przedsięwzięć nie może być finansowana wyłącznie z jednego źródła. Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu powiatu;
- środki przekazane powiatowi z budżetu państwa (dotacje);
- projekty konkursowe oraz pozakonkursowe w ramach środków rządowych i ministerialnych;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, fundusze norweskie), itp.

11. PODSUMOWANIE

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Koszalińskim na lata 2024 - 2030 będzie stanowić podstawę do podejmowania działań z przeciwdziałania przemocy domowej, ochrony osób dotkniętych przemocą domową, pracy z osobą stosującą przemoc, zwiększenia dostępności profesjonalnej pomocy. Jego zredagowanie było następstwem nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Najistotniejsze zmiany dotyczyły nazewnictwa, przemoc w rodzinie została zastąpiona nazwą przemoc domowa, rozszerzona została również definicja przemocy, dodano przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc, wprowadzono zmiany dotyczące kierowania osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych.

Ponadto Program przyczyni się do rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej. Zapewni działania zwiększające dostępność pomocy dla rodzin z problemem przemocy, jak również ukształtuje w świadomości i opinii społecznej negatywne skutki przemocy domowej.

Wszystkie działania realizatorów Programu i ich partnerów – Starostwa Powiatowego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, ośrodków pomocy społecznej, Sądu Rejonowego, Prokuratury, Policji, Zespołów Interdyscyplinarnych, placówek oświatowych, organizacji pozarządowych, zakładów opieki zdrowotnej, poradni ds. uzależnień, skierowane będą na ograniczanie (eliminację) skali zjawiska przemocy oraz zapewnienie ochrony osób doznających przemocy domowej. Z tego powodu w jego realizację zaangażowano wszystkie instytucje i organizacje na co dzień pracujące na rzecz mieszkańców Powiatu Koszalińskiego.

Treść projektu Programu była konsultowana z mieszkańcami Powiatu Koszalińskiego oraz instytucjami, które zakresem swoich działań obejmują przeciwdziałanie przemocy domowej.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Obecnie obowiązujący Program przewidziany jest na lata 2018-2025. W związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw wprowadzono wiele znaczących zmian, w tym:

- nazwę przemoc w rodzinie zastąpiono przemoc domowa,
- rozszerzono definicję przemocy, dodając przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc,
- wprowadzono zmiany dotyczące kierowania osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych,
- dookreślono cel realizacji ww. programów oraz wprowadzono nowe obowiązki dla osób kierowanych do uczestnictwa w programach.

W związku z powyższym, zaistniała konieczność dostosowania istniejącego dokumentu do aktualnego stanu prawnego.

Projekt Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Koszalińskim na lata 2024-2030 został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie przy współpracy z Powiatowym Konwentem ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a następnie został poddany konsultacjom z mieszkańcami Powiatu Koszalińskiego.

Program obejmuje charakterystykę przemocy, umiejscowienie jej w prawie krajowym i międzynarodowym, diagnozę problemu przemocy domowej, zasoby Powiatu w zakresie przeciwdziałania, cel główny, kierunki i obszary działań oraz wskaźniki realizacji Programu.